

16. Saussure, F. de *Cours de linguistique générale*. Paris : Payot, 1986. 331 p.
17. Troyat, H. *Le Moscovite. Les désordres secrets*. Paris : J'ai lu, 1977. 256 p.
18. Werber, B. *Troisième Humanité*. Paris : Albin Michel, 2014. 696 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-548-8-15>

**VERBALIZATION OF THE CONCEPT «LEISURE TIME»
IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION
OF YOUTH SUBCULTURES' ACTIVITIES**

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ВІЛЬНИЙ ЧАС» У КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР**

Pozdniakov O. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Languages and Country
Studies
Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Поздняков О. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
і країнознавства
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Однією з головних ознак мови та її підсистем є динамічність. Це стосується, зокрема, еволюції засобів вербалізації картини світу представників різних поколінь та соціально-вікових груп. Лексика сучасної німецької мови перебуває у постійному розвитку, невпинно крокуючи в ногу з часом, зазнаючи щоденних змін відповідно до трансформацій існуючих суспільних і культурних реалій.

У контексті глобалізації діяльності молодіжних субкультур, одним з наслідків якої є поширення та доступність онлайн-ресурсів, соціальних мереж, засобів масової інформації, саме останні постають ключовими екстралінгвальними чинниками, що впливають на вибір засобів ефективної комунікації представників німецькомовного середовища загалом і молоді як однієї з соціально-вікових груп зокрема.

Інтра- та екстрасистемна взаємодія літературних мов і мовних субкодів зумовлена низкою чинників, які варто враховувати як автентичним носіям, так і тим, хто вивчає та досліджує ці мови поряд

із рідною. Задоволення комунікативних потреб на професійному та побутовому рівнях, а також в академічному середовищі детермінує необхідність оволодіння поряд із граматикою сучасної німецької мови її актуальним вокабуляром. Це сприяє підвищенню ефективності використання лексики, яка б відповідала сучасним викликам самореалізації, самоідентифікації, слугувала б дієвим засобом пізнання мінливої сучасної дійсності.

Актуальність пропонованого дослідження детермінована тенденцією до активізації проникнення одиниць молодіжної субкультурної лексики на загальнонаціональний рівень використання німецької мови.

Молодіжний субкультурний вокабуляр формує базу специфічного мовного субкоду – засобу комунікації соціально-вікової групи, яка, в свою чергу, відзначається низкою дистинктивних ознак. Це чітко простежується при виокремленні основних концептів, для вербалізації яких найбільш продуктивно виникають досліджувані лексичні одиниці. Використання останніх є, як правило, розкриттям суті субкультурної діяльності їх творців та активних користувачів, реалізацією потреби суб'єктивної оцінки, демонстрації почуттів тощо.

Матеріалом дослідження є близько 300 мовних одиниць чотирьох частин мови (іменники, дієслова, прикметники, прислівники), відібрані із друкованих та електронних версій спеціалізованих лексикографічних джерел [2; 5; 6]. Здійснений аналіз лінгвістичної літератури підтвердив правильність твердження про тематичну обмеженість молодіжної лексики. У працях як українських, так й зарубіжних германістів можна знайти низку класифікацій концептів і лексико-семантичних полів, популярних серед представників досліджуваної вікової групи [1; 3; 4].

Концепт «Вільний час» репрезентує істотну частину вокабуляру німецькомовної молоді. Сюди ми зараховуємо мовні одиниці на позначення відпочинку, організації та проведення дозвілля (інтернет, музика, спорт, стиль і його атрибути, транспортні засоби, відвідування розважальних місць та закладів харчування, відпочинок загалом тощо). Наприклад, популярність і доступність інтернету детермінувала появу дієслова *saugen* – *aus dem Internet herunterladen*. Ця лексема є також прикладом однієї з ознак вокабуляру досліджуваної мовної підсистеми – схильності до метафоричного перенесення найменування в процесі словотворення. Популярним способом організації вільного часу серед членів субкультурних угруповань є відвідування вечірок і нічних клубів. Зазвичай такі заклади є претензійними щодо інтер'єру та якості запропонованих розваг. У виокремленому вокабулярі це виражається у використанні для їх найменування іронічно забарвлених слів. Як приклад можна навести іменник *Zappelbunker* – *Diskothek*. Тут спостерігаємо поєднання схильності молодих членів

суспільства до мовного експериментування в поєднанні з вираженням суб'єктивного ставлення у процесі формування лексем на позначення осіб та речей оточуючої дійсності.

Через використання таких слів молоді комуніканти реалізують прагнення до самоідентифікації, вербального виокремлення на фоні інших субкультурних груп, створення власної ієрархії відносин, формування ціннісних орієнтирів, вираженого релевантною системою мовних знаків, розуміння та активне вживання яких вказувало б на приналежність до даної групи. Слід зазначити, що схильність до вербальної самоідентифікації спостерігається не лише у ставленні до інших субкультурних об'єднань, але й внутрішньогруповій гетерогенності.

Одним із результатів глобалізації діяльності молодіжних субкультур, популярних серед представників німецькомовного комунікативного простору, є зростання ролі запозичень у процесі вербалізації мовної картини світу. Чимало з сучасних субкультур є американського походження. Завдяки їх поширенню через соціальні мережі та засоби масової інформації, популяризується також відповідний вокабуляр, звідси – велика кількість англо-американізмів серед виокремлених лексичних одиниць (*snashen – tanzen*).

Для досягнення бажаного, важливого для молоді статусу в субкультурній групі не останню роль відіграють зовнішній вигляд та засоби його вербалізації. У цьому випадку можна виокремити дві тенденції. З одного боку, спроба якомога точніше наслідувати той чи інший субкультурний стиль, дотримуватися його. Окремі повсякденні предмети стають настільки «рідними», що отримують жартівливі найменування (*Haarwürger – Haargummi*). З іншого боку, з метою самоідентифікації молодь залюбки фарбує волосся, проколює різні частини тіла, робить татуювання. Не завжди подібні експерименти є вдалимими. На це вказує, зокрема, іменник *Zungenkugel – Zungenpiercing*, у семантичній структурі якого чітко помітно іронічне ставлення до об'єкту найменування.

Отже, мовні одиниці, які вербалізують концепт «Вільний час», відзначаються чисельністю у вокабулярі членів молодіжних субкультур, оскільки організація та проведення дозвілля становлять невід'ємну частину їх повсякденного життя. Для представників досліджуваної частини німецькомовного комунікативного середовища дозвілля, окрім власне розважальної функції, є важливим засобом пізнання дійсності, можливістю налагодження нових контактів у групі та поза її межами.

Література:

1. Огуй О. Д., Маринчина С. А. Німецька та українська молодіжна мови: спроба лексикографічного опису та порівняння. Чернівці : ЧДУ, 1996. 70 с.
2. Hehl H. Lexikon der Jugendsprache. URL: http://hehl-rhoen.de/pdf/lexikon_der_jugendsprache.pdf (дата звернення: 11.02.2025).
3. Henne H. Jugend und ihre Sprache: Darstellung, Materialien, Kritik. Berlin ; New York : de Gruyter, 1986. 385 s.
4. Neuland E. Jugendsprache – Jugendliteratur – Jugendkultur [3., korr. Aufl.], Frankfurt am Main : Peter Lang, 2008. 277 s.
5. PONS 15 Jahre Wörterbuch der Jugendsprache – Sammelband [1. Aufl.], Stuttgart : PONS, 2016. 288 s.
6. PONS Wörterbuch der Jugendsprache 2017. Stuttgart : PONS, 2016. 144 s.